

Canllaw i'r Pwyllgor Busnes

Mehefin 2020

Mae'r canllaw hwn yn ymwneud yn benodol â'r Pwyllgor Busnes a'i swyddogaethau.

Mae'n trafod y meysydd a ganlyn:

- Cadeirydd, aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor;
- rolau a chyfrifoldebau'r pwyllgor, gyda golwg ar y canlynol: trefn busnes y Senedd; strwythur ac aelodau'r pwyllgorau; deddfwriaeth; cyllidebau; ac arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

Senedd Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl. Mae'r Senedd, fel y'i gelwir, yn deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi yng Nghymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hon ar wefan y Senedd Cymru: **www.senedd.cymru**

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

**Ysgrifenyddiaeth y Siambr
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN**

Ffôn: **0300 200 6565**

© **Hawlfraint Comisiwn y Senedd Cymru 2020**

Ceir atgynhychu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhychu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difrïol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn y Senedd Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Canllaw i'r Pwyllgor Busnes

Mai 2020

Mae'r canllaw hwn yn ymwneud yn benodol â'r Pwyllgor Busnes a'i swyddogaethau.

Mae'n trafod y meysydd a ganlyn:

- Cadeirydd, aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor;
- rolau a chyfrifoldebau'r pwyllgor, gyda golwg ar y canlynol: trefn busnes y Senedd; strwythur ac aelodau'r pwyllgorau; deddfwriaeth; cyllidebau; ac arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

Canllaw i'r Pwyllgor Busnes

Mae'r canllaw hwn yn ymwneud yn benodol â'r Pwyllgor Busnes a'i swyddogaethau.

Mae'n trafod y meysydd a ganlyn:

- Cadeirydd, aelodau a chyfarfodydd y Pwyllgor;
- Rolau a chyfrifoldebau'r Pwyllgor, gyda golwg ar y canlynol:
- Trefn busnes y Senedd;
- Strwythurau ac aelodau'r pwyllgorau;
- Deddfwriaeth
- Cyllidebau; ac
- Arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

Cynnwys

Cynnwys	2
A. Cyflwyniad	5
B. Cadeirydd, Aelodau a chyfarfodydd y Pwyllgor Busnes	6
Cadeirydd	6
Aelodau	6
Dirprwyon.....	6
Cyfarfodydd	7
Pleidleisio	7
C. Rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor	9
Trefnu busnes y Cyfarfod Llawn	9
Strwythurau ac aelodau'r pwyllgorau;.....	13
Craffu ar Filiau'r Senedd	14
Cydsyniad mewn perthynas â Biliau Senedd y Deyrnas Unedig	15
Amserlen ar gyfer ystyried y Gyllideb Flynyddol	16
Arferion a gweithdrefnau cyffredinol	17
Swyddogaethau achlysurol eraill y Pwyllgor Busnes.....	17

A. Cyflwyniad

- 01.** Mae'r Pwyllgor Busnes yn gyfrifol am drefnu busnes y Senedd. Dyma'r unig bwyllgor y disgrifir ei swyddogaethau a'i gylch gwaith yn y Rheolau Sefydlog. Ei waith yw "hwyluso'r modd o drefnu trafodion y Senedd yn effeithiol", fel y nodir yn Rheol Sefydlog 11.1.
- 02.** Y Llywydd sy'n cadeirio'r pwyllgor, ac mae'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth, a rheolwr busnes pob un o grwpiau gwleidyddol eraill y Senedd yn aelodau ohono.
- 03.** Bydd y Pwyllgor Busnes fel arfer yn cyfarfod unwaith yr wythnos yn ystod yr wythnosau pan fydd y Senedd yn eistedd er mwyn trefnu busnes y Cyfarfod Llawn. Mae ei swyddogaethau eraill yn cynnwys cynnig strwythur a chylchoedd gorchwyl ar gyfer pwyllgorau, cytuno ar amserlenni i bwyllgorau ystyried deddfwriaeth, a gwneud argymhellion ar gyfer arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

B. Cadeirydd, Aelodau a chyfarfodydd y Pwyllgor Busnes

Cadeirydd

04. Yn unol â Rheol Sefydlog 11.5(i), y Llywydd sy'n cadeirio'r Pwyllgor Busnes. Pan na fydd y Llywydd yn bresennol, caniateir i'r Dirprwy Lywydd gadeirio, a hynny yn unol â Rheol Sefydlog 6.18.

Aelodau

Cyffredinol

- 05.** Ac eithrio'r cadeirydd, caiff aelodau eraill y Pwyllgor eu henwebu gan bob grŵp gwleidyddol a gynrychiolir yn y Senedd. Enwebir un aelod o bob grŵp gwleidyddol. Fel arfer, rheolwyr busnes y grwpiau fydd y rhain.
- 06.** Gall tri neu fwy o Aelodau, nad ydynt yn aelodau o grŵp gwleidyddol, ffurfio grwpiad at ddibenion enwebu un o'i Aelodau i gael ei benodi i'r Pwyllgor Busnes.
- 07.** Lle mae nifer yr Aelodau nad ydynt yn aelod o grŵp gwleidyddol yn golygu (ac am y rheswm hwn yn unig) nad ydych yn gallu ffurfio grŵp gwleidyddol (ac felly nad oes ganddynt gynrychiolydd ar y Pwyllgor Busnes), mae gan bob un o'r cyfryw Aelodau yr hawl i fynychu trafodion y Pwyllgor a chânt bleidleisio (gweler paragraffau 18 i 23 i gael gwybod mwy am bleidleisio yn y Pwyllgor Busnes).

Cynnig i benodi aelodau i'r Pwyllgor

- 08.** Cyflwynir y cynnig i benodi aelodau i'r Pwyllgor gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth, cyn gynted ag y bo modd ar ôl ei benodi gan y Prif Weinidog, yn unol â Rheol Sefydlog 11.3. Rhaid i'r cynnig gael cefnogaeth o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio. Ni chaniateir cyflwyno gwelliannau i'r cynnig hwn.
- 09.** Os na dderbynnir y cynnig, rhaid i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth gyflwyno cynnig i bennu maint y Pwyllgor Busnes.
- 10.** Byddai lleoedd ar y Pwyllgor yn cael eu dyrannu i grwpiau gwleidyddol er mwyn adlewyrchu eu cynrychiolaeth gyffredinol yn y Senedd, yn unol ag adrannau 29(3) i (7) o Ddeddf Llywodraeth Cymru (system d'Hondt ar gyfer dyrannu lleoedd ar Bwyllgorau). Byddai pob grŵp gwleidyddol wedyn yn penderfynu pa Aelod(au) a fyddai'n cynrychioli'r grŵp hwnnw.

Dirprwyon

11. Yn unol â Rheol Sefydlog 17.48, os bydd wedi rhoi rhybudd ymlaen llaw i'r Llywydd, caniateir i aelod o'r Pwyllgor gael ei gynrychioli mewn un o gyfarfodydd y Pwyllgor Busnes gan aelod arall o'r un grŵp gwleidyddol. Yna, caniateir i'r aelod a enwebwyd gymryd rhan ym mhob agwedd ar drafodion y Pwyllgor fel pe bai'n aelod ohono (gan gynnwys pleidleisio).

Cyfarfodydd

- 12.** Yn unol â Rheol Sefydlog 11.8, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfarfod o leiaf unwaith y pythefnos pan fydd y Senedd yn eistedd.
- 13.** Bydd y Pwyllgor Busnes fel arfer yn cyfarfod bob wythnos, bob bore Mawrth am 8.30am yn yr ystafell gyfarfod ar bedwerydd llawr (Bloc A) Tŷ Hywel.
- 14.** Gellir cynnal cyfarfodydd y Pwyllgor Busnes yn gyhoeddus neu'n breifat, yn unol â Rheol Sefydlog 17.42. Serch hynny, bydd fel arfer yn cyfarfod yn breifat er mwyn trafod trefn y busnes. Yn y Trydydd a'r Pedwerydd Senedd, cyfarfu'r Pwyllgor yn gyhoeddus er mwyn trafod cynigion i newid y Rheolau Sefydlog.
- 15.** Mae'r Pwyllgor Busnes yn cyhoeddi cofnodion pob cyfarfod preifat ar dudalennau rhyngrwyd y Senedd, wythnos ar ôl pob cyfarfod. Mae'r agenda ar gael i'r cyhoedd ar y dydd Gwener cyn y cyfarfod. Dim ond ar y fewnrwyd y caiff yr holl bapurau eraill a drafodir yn breifat eu cyhoeddi a chânt eu diogelu â chyfrinair.
- 16.** Bydd trafodion y Pwyllgor Busnes yn cael eu hwyluso gan Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Busnes sy'n dosbarthu'r papurau perthnasol ddau ddiwrnod gwaith cyn pob cyfarfod. Clerc y Pwyllgor Busnes yw Pennaeth Ysgrifenyddiaeth y Siambr. Bydd uwch-swyddogion eraill y Senedd a'r llywodraeth yn bresennol i gynghori'r Aelodau.
- 17.** Oni nodir yn wahanol yn y Rheolau Sefydlog, bydd y Pwyllgor Busnes, ac yntau'n un o Bwyllgorau'r Senedd, yn cadw at Reol Sefydlog 17, sef gweithredu Pwyllgorau.

Pleidleisio

- 18.** Yn ôl confensiwn, bydd y Pwyllgor Busnes yn gweithredu drwy gonsensws a, lle y bo modd, bydd fel arfer yn penderfynu ar faterion heb orfod pleidleisio. Os oes angen pleidlais ffurfiol, bydd yn ofynnol i'r Pwyllgor Busnes, yn ôl y Rheolau Sefydlog, gadw at y gweithdrefnau isod.

Y cadeirydd

- 19.** Caiff y cadeirydd bleidleisio dim ond pan fydd angen defnyddio pleidlais fwrw (ar wahân i un eithriad, sef hwnnw y sonnir amdano ym mharagraff 22 isod). Os bydd angen defnyddio pleidlais fwrw, rhaid i'r cadeirydd bleidleisio:
  - I) o blaid, os oes modd trafod ymhellach;
  - II) yn erbyn, os nad oes modd trafod ymhellach.

Pleidleisio wedi'i bwysoli

- 20.** Yn wahanol i'r drefn bleidleisio mewn pwyllgorau eraill, bydd pleidleisio yn y Pwyllgor Busnes yn cael ei bwysoli yn ôl maint y grŵp gwleidyddol y mae pob un o'r aelodau'n ei gynrychioli.
- 21.** Bydd gan yr holl aelodau o'r Pwyllgor (ac eithrio'r cadeirydd) un bleidlais ar gyfer pob aelod o'r grŵp (neu'r grwpriad) gwleidyddol y mae'n ei gynrychioli (gan eu

cynnwys hwy eu hunain a'r Llywydd a'r Dirprwy Lywydd os ydynt yn aelodau o'r grŵp gwleidyddol).

- 22.** Bydd gan bob aelod nad yw'n aelod o'r grŵp (na'r grwpiad) gwleidyddol yr hawl i fynd i drafodion y Pwyllgor a phleidleisio, oni bai bod tri neu fwy o Aelodau o'r fath. Os nad yw'r cadeirydd yn aelod o grŵp gwleidyddol, caiff bleidleisio yn ogystal â chael y bleidlais fwrw.

Enghraifft A: Pleidleisio wedi'i bwysoli

Grŵp gwleidyddol	Nifer Aelodau o'r Senedd	Nifer y pleidleisiau sydd gan gynrychiolydd y grŵp ar y Pwyllgor Busnes
A	30 o Aelodau (gan gynnwys y Llywydd ac 11 aelod o'r Llywodraeth)	30
B	15 o Aelodau	15
C	10 o Aelodau	10
D	5 Aelod (gan gynnwys y Dirprwy Lywydd)	5

Pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli

- 23.** Bydd rhai penderfyniadau penodol a wneir gan y Pwyllgor Busnes yn dilyn y drefn "pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli" o dan Reol Sefydlog 11.5(iv). Felly, os bydd aelod o'r Pwyllgor yn cynrychioli grŵp (neu grwpiad) gwleidyddol sydd â rôl weithredol, bydd nifer y pleidleisiau sydd gan yr aelod hwnnw'n cael ei gostwng yn unol â nifer yr aelodau yn ei grŵp sydd hefyd yn aelodau o'r Llywodraeth. Defnyddir y drefn hon pan fydd y Pwyllgor yn penderfynu ar drefn busnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn ac yn cynnig enwau a chylchoedd gwaith pwyllgorau.

Enghraifft B: Pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli

Grŵp gwleidyddol	Nifer Aelodau o'r Senedd	Nifer y pleidleisiau sydd gan gynrychiolydd y grŵp ar y Pwyllgor Busnes
A	30 (gan gynnwys y Llywydd ac 11 aelod o'r Llywodraeth)	19
B	15	15
C	10	10
D	5 (gan gynnwys y Dirprwy Lywydd)	5

C. Rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor

- 24.** Rôl y Pwyllgor Busnes yw “hwyluso'r modd o drefnu trafodion y Senedd yn effeithiol” fel y nodir yn Rheol Sefydlog 11.1. Yn hynny o beth, mae ei rôl yn un eang. Fodd bynnag, mae ganddo swyddogaethau penodol y mae'n rhaid iddo ymgymryd â hwy yn unol â'r Rheolau Sefydlog. Caiff y rhain eu hegluro yn yr adran hon.
- 25.** Rhestrir prif gyfrifoldebau'r Pwyllgor Busnes yn Rheol Sefydlog 11.7 ac maent yn cynnwys:
- gwneud sylwadau ar y cynigion ar gyfer trefnu busnes y llywodraeth yn y Cyfarfod Llawn;
  - trefnu busnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn;
  - cynnig enwau a chylchoedd gwaith y pwyllgorau;
  - gwneud argymhellion ynglŷn ag arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd wrth gynnal ei fusnes; ac
  - ymgymryd â'r swyddogaethau a neilltuwyd i'r Pwyllgor mewn man arall yn y Rheolau Sefydlog, gan gynnwys cytuno ar amserlen y Senedd a'r amserlenni ar gyfer ystyried Biliau, a'u cyhoeddi.

Trefnu busnes y Cyfarfod Llawn

- 26.** Prif swyddogaeth y Pwyllgor Busnes yw cynnig sylwadau ar drefn busnes y Cyfarfod Llawn a chytuno ar y drefn honno a bydd yn gwneud hynny bob wythnos ar gyfer y tair wythnos ganlynol (gweler paragraffau 38 i 42). Er mwyn hwyluso blaengynllunio a sefydlu patrwm rheolaidd ar gyfer busnes y Cyfarfod Llawn, bydd y Pwyllgor hefyd yn gyfrifol am gyhoeddi dogfen a elwir yn Amserlen y Senedd.

Amserlen y Senedd

- 27.** Mae amserlen y Senedd yn darparu fframwaith cyffredinol ar gyfer defnyddio amser y Senedd, am gyfnodau heb fod yn llai na chwe mis. Yn unol â Rheol Sefydlog 11.9, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyhoeddi amserlen, o dro i dro, sydd:
- yn nodi'n fras amserlenni'r Cyfarfod Llawn;
  - yn pennu'r amseroedd sydd ar gael ar gyfer cyfarfodydd pwyllgor;
  - yn pennu'r amseroedd sydd ar gael ar gyfer cyfarfodydd grwpiau gwleidyddol;
  - yn rhestru dyddiadau'r toriadau; ac
  - yn rhestru'r dyddiadau ar gyfer cwestiynau i'w hateb ar lafar gan y Prif Weinidog, Gweinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol a Chomisiwn y Senedd.
- 28.** Wrth lunio'r amserlen, ac yn unol â Rheol Sefydlog 11.10, rhaid i'r Pwyllgor roi sylw i gyfrifoldebau teuluol ac etholaethol/rhanbarthol yr Aelodau, a'u

trefniadau teithio tebygol, ac felly dylai geisio peidio ag amserlennu busnes cyn 9.00 nac ar ôl 18.00.

- 29.** Yn unol â'r Rheolau Sefydlog, bydd gan y Pwyllgor Busnes yr hyblygrwydd i benderfynu pryd, o fewn y ffiniau a bennir yn Amserlen y Senedd, y ceir trafod categorïau gwahanol o fusnes y Cyfarfod Llawn. Rhoddir yr hyblygrwydd hwn er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor yn gallu ymateb i ofynion y busnes. Un enghraifft o'r hyblygrwydd hwn yw caniatáu i'r Pwyllgor Busnes benderfynu'n gyffredinol pryd y gellir trafod categorïau gwahanol o fusnes yn y Cyfarfod Llawn, er bod rhaid trafod eitemau'r Llywodraeth yn gyntaf "fel arfer", yn unol â Rheol Sefydlog 12.6(ii).
- 30.** Rhaid i'r Pwyllgor hefyd bennu pa mor aml y cynhelir rhai mathau o fusnes megis dadleuon byr a dadleuon ar gynigion a gyflwynir gan Aelodau, dadleuon ar gynigion deddfwriaethol Aelodau a pha mor aml y cynhelir balotau cysylltiedig i benderfynu ar enw'r Aelod neu'r Aelodau sy'n cael cyflwyno busnes o'r fath.

Categoriâu o fusnes yn y Cyfarfod Llawn

- 31.** Mae Rheol Sefydlog 11 yn diffinio'r ddau gategori o fusnes yn y Cyfarfod Llawn: busnes y Llywodraeth a busnes y Senedd. Mae rôl y Pwyllgor Busnes yn amrywio yn ôl a yw'n ystyried busnes y Llywodraeth neu fusnes y Senedd.

Busnes y Llywodraeth

- 32.** Bydd busnes y Llywodraeth yn y Cyfarfod Llawn, gan gynnwys faint o amser sydd i'w neilltuo i eitem, yn cael ei benderfynu gan y Llywodraeth yn unol â Rheol Sefydlog 11.12. Fe'i cyflwynir i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth. Rôl y Pwyllgor Busnes fydd cynnig sylwadau (nid penderfynu na chytuno) ar drefn busnes y Llywodraeth.
- 33.** Caiff y Llywodraeth benderfynu newid ei busnes ar sail sylwadau gan Reolwyr Busnes eraill. Fodd bynnag, mater i'r Llywodraeth yw hwn.
- 34.** Yn unol â Rheol Sefydlog 11.18, mae busnes y Llywodraeth yn cynnwys trafodion am y canlynol:
- cwestiynau llafar (ac eithrio cwestiynau llafar i'r Comisiwn);
  - unrhyw ddatl frys a gynigir gan un o aelodau'r Llywodraeth;¹
  - datganiadau gan aelod o'r Llywodraeth;
  - deddfwriaeth lle bydd yr Aelod sy'n gyfrifol am y deddfwriaeth yn aelod o'r Llywodraeth; ac
  - unrhyw gynnig a gyflwynir gan aelod o'r Llywodraeth.

Busnes y Senedd

---

¹ Ystyr "aelod o'r Llywodraeth" yw'r Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol neu un o Ddirprwy Weinidogion Cymru.

- 35.** Y Pwyllgor Busnes sydd i benderfynu ar fusnes y Senedd a drafodir yn y Cyfarfod Llawn, yn unol â gofynion Rheolau Sefydlog 11.7(ii) ac 11.13. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am benderfynu a ddylid neilltuo amser penodol i eitem o fusnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn ac, os felly, faint o amser y dylid ei neilltuo iddi.
- 36.** Os nad oes modd sicrhau cytundeb drwy gonsensws ar fusnes y Senedd, rhaid gwneud unrhyw benderfyniad am fusnes y Senedd drwy ddefnyddio pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli, yn unol â Rheol Sefydlog 11.5(iv). Ceir rhagor o wybodaeth am bleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli ym mharagraff 23.
- 37.** Mae busnes y Senedd yn cynnwys pob eitem o fusnes ac eithrio'r rhai a restrir ym mharagraff 34. Er enghraifft, trafodion sy'n ymwneud â'r canlynol:
- adroddiadau pwyllgorau;
  - deddfwriaeth lle na fydd yr Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r Llywodraeth;
  - dadleuon byr; ac
  - unrhyw gynnig a gyflwynir gan Aelod nad yw'n aelod o'r Llywodraeth.

Datganiad a Chyhoeddiad Busnes

- 38.** Bydd y Pwyllgor Busnes yn ystyried trefn y busnes bob wythnos o dan yr agenda "trefn y busnes" ar ei agenda. Mae hyn yn cynnwys ystyried:
- 'Busnes yr wythnos hon' - dogfen sy'n cynnwys busnes y llywodraeth a busnes y Senedd ar gyfer yr wythnos galendr honno;
  - amserlen 3 wythnos busnes y llywodraeth, a gyflwynir gan y llywodraeth, yn dechrau o'r wythnos galendr ganlynol; ac
  - amserlen 3 wythnos busnes y Senedd, a baratoir gan Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Busnes, yn dechrau o'r wythnos galendr ganlynol.
- 39.** Ar ôl pob un o gyfarfodydd y Pwyllgor Busnes, bydd y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth yn gwneud datganiad yn y Cyfarfod Llawn am drefn busnes y llywodraeth, yn ogystal â chyhoeddi trefn busnes y Senedd. Gelwir hyn yn **Ddatganiad a Chyhoeddiad Busnes**.
- 40.** Yn unol â Rheol Sefydlog 11.11, rhaid gwneud y **Datganiad a Chyhoeddiad Busnes** bob wythnos y bydd y Senedd yn cyfarfod yn y Cyfarfod Llawn. Rhaid iddo restru'r busnes ar gyfer yr wythnos ganlynol (a hon fydd sail **Agenda'r Cyfarfod Llawn**) a'r drefn dros dro ar gyfer busnes y ddwy wythnos ganlynol.
- 41.** Caniateir i Aelodau ofyn cwestiynau am y Datganiad Busnes. Mae hyn yn gyfle i Aelodau wneud cais i'r llywodraeth wneud datganiad neu gynnal dadl yn y Siambr ar fater sydd o bwys i'r Aelod.
- 42.** Bydd y **Datganiad a Chyhoeddiad Busnes** yn cael ei wneud fel datganiad llafar yn y Cyfarfod Llawn a bydd ar gael hefyd ar wefan y Senedd. Ceir linc i'r datganiad yn agenda berthnasol pob **Cyfarfod Llawn** hefyd.

Y cyfnod pleidleisio

- 43.** Bydd y Pwyllgor Busnes yn cytuno ar y “cyfnod pleidleisio” ar gyfer pob Cyfarfod Llawn yn ei gyfarfod wythnosol.² Fel arfer, bydd yn amser neu’n bwynt ar agenda’r un diwrnod, a gynhelir ar ôl holl bleidleisiau angenrheidiol y diwrnod.³
- 44.** Gellir gwneud penderfyniadau (neu gynnal pleidleisiau) ar gynigion a gwelliannau yn y Cyfarfod Llawn yn syth ar ôl iddynt gael eu trafod. Gellir cytuno ar gynigion neu welliannau heb eu trafod ar ddiwedd y trafodion ar yr eitem honno o fusnes (h.y. nid oes aelod wedi gwrthwynebu cytuno arnynt). Fodd bynnag, os bydd Aelod yn gwrthwynebu, fel arfer caiff pleidleisiau angenrheidiol eu gohirio tan y “cyfnod pleidleisio”.
- 45.** Caiff y Pwyllgor Busnes hefyd benderfynu, yn unol â Rheol Sefydlog 11.15(ii), na fydd eitem o fusnes y cyfeirir ati yn y **Datganiad a Chyhoeddiad Busnes** yn gymwys i gytuno arni heb ei thrafod. Os penderfynir ar hyn, bydd y Pwyllgor Senedd yn dyrannu amser neu bwynt yn ystod busnes Cyfarfod Llawn y dydd pan fydd y bleidlais berthnasol i’w chynnal. Caiff yr amser hwn ei nodi ar **Agenda’r Cyfarfod Llawn** cyn y cyfarfod.

Atal y Rheolau Sefydlog dros dro er mwyn cyflwyno eitemau o fusnes yn y Cyfarfod Llawn

- 46.** O bryd i’w gilydd, mae’n bosibl y caiff y Pwyllgor Busnes geisiadau i atal y Rheolau Sefydlog dros dro er mwyn cyflwyno eitemau o fusnes nad ydynt wedi ymddangos cyn hynny ar y **Datganiad a Chyhoeddiad Busnes**. Fel arfer, y rheswm dros hyn yw mai eitemau o fusnes heb eu rhagweld yw’r rhain ac mae angen ymdrin â hwy cyn gynted â phosibl ond, o dan amgylchiadau arferol, bydd angen rhoi rhybudd yn eu cylch ymlaen llaw.
- 47.** Er y caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i atal y Rheolau Sefydlog dros dro, sefydlwyd confensiwn erbyn hyn y dylai unrhyw gynnig o’r fath i gyflwyno busnes fynd rhagddo ar sail consensws trawsbleidiol. Felly, y gysail yw bod y Pwyllgor Busnes fel arfer yn cytuno ar unrhyw gynnig i atal y Rheolau Sefydlog dros dro at y diben hwn yn gyntaf cyn iddo gael ei gyflwyno yn enw’r Llywydd, ond bydd y llywodraeth yn aml yn cyflwyno ei chynigion ei hun i atal dros dro os yw’n ymwneud â’i busnes hi.

Ystyriaethau eraill sy’n gysylltiedig â threfn busnes y Cyfarfod Llawn

Neilltuo amser ar gyfer categorïau o fusnes y Cyfarfod Llawn

- 48.** Er mwyn sicrhau bod amser y Cyfarfod Llawn yn cael ei rannu’n deg rhwng busnes y llywodraeth a busnes y Senedd, mae Rheol Sefydlog 11.17 yn dweud

---

²Yn ôl Rheol Sefydlog 11.15, mae’r llywodraeth yn penderfynu pryd y cynhelir pleidleisiau ar ei busnes, a bydd y Pwyllgor Busnes yn penderfynu pryd y cynhelir pleidleisiau ar fusnes y Senedd. Yr hyn sy’n arferol yw y cynhelir pleidleisiau ar fusnes y Senedd a busnes y llywodraeth yn ystod yr un “cyfnod pleidleisio”.

³Ar gyfer trafodion Cyfnod 3 (neu’r Cyfnod Adrodd) pan fydd y Senedd yn ystyried gwelliannau i Fil, cynhelir pleidleisiau yn ystod trafodion y Cyfarfod Llawn, ac ni chaniateir eu gohirio tan y cyfnod pleidleisio. Mae cysail wedi’i gosod i bleidleisio ar bob eitem arall o fusnes cyn dechrau trafodion Cyfnod 3.

bod yn rhaid cadw at y gymhareb 3:2 wrth rannu cyfanswm yr amser sydd ar gael ar gyfer y naill a'r llall, yn y drefn honno. Mater i'r Pwyllgor Busnes yw sicrhau'r cydbwysedd hwn.

Diogelu eitemau busnes penodol yn y Cyfarfod Llawn

49. Yn unol â Rheol Sefydlog 11.21, rhaid i'r Pwyllgor Busnes neilltuo amser ym mhob un o flynyddoedd y Senedd i drafod yr eitemau o fusnes a ganlyn yn y Cyfarfod Llawn:

- polisi a rhaglen deddfu Llywodraeth Cymru;
- dadleuon y gwrthbleidiau;
- dadleuon a gynigir gan Aelodau nad ydynt yn Weinidogion;
- dadleuon am adroddiadau pwyllgorau;
- dadleuon byr; a
- deddfwriaeth a gynigir gan Aelodau.

Strwythurau ac aelodau'r pwyllgorau;

50. Yn unol â Rheol Sefydlog 16, y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am bennu strwythur pwyllgorau'r Senedd. Rhaid iddo wneud hynny cyn gynted â phosibl ar ôl etholiad cyffredinol y Senedd. Mae'n gyfrifol hefyd am gyflwyno cynigion sy'n ymwneud ag aelodau a chadeiryddion pwyllgorau, yn unol â Rheolau Sefydlog 17.2 – 17.16.

51. Wrth gynnig strwythur y pwyllgorau, rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau ei fod yn bodloni gofynion penodol a bod pwyllgorau cyfrifol i ymgymryd â'r swyddogaethau allweddol a nodir yn y Rheolau Sefydlog. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau:

- bod pob un o feysydd cyfrifoldeb y Llywodraeth a'r cyrff cyhoeddus cysylltiedig yn destun gwaith craffu gan bwyllgor neu bwyllgorau;
- bod pob mater sy'n ymwneud â chymhwysedd deddfwriaethol y Senedd a swyddogaethau Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol yn destun gwaith craffu gan bwyllgor neu bwyllgorau; a
- bod cydbwysedd cyffredinol, pan fo hynny'n rhesymol ymarferol, rhwng gweithredu'r cyfrifoldebau i:
  - archwilio gwariant, gweinyddiaeth a pholisi'r llywodraeth a'r cyrff cyhoeddus cysylltiedig; ac
  - archwilio deddfwriaeth.

52. Yn unol â Rheol Sefydlog 16.3, caiff y Pwyllgor Busnes gyflwyno cynnig i newid nifer, enw neu gylch gorchwyl unrhyw bwyllgor yn ystod oes Senedd os yw'n ymddangos bod angen gwneud hynny.

- 53.** Rhaid i'r Senedd hefyd ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gytuno ar aelodau a chadeirydd pob pwyllgor. Wrth gyflwyno'r cynnig hwn, rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau:
- bod cydbwysedd y cadeiryddion ar draws y pwyllgorau'n adlewyrchu'r grwpiau gwleidyddol y mae'r Aelodau'n perthyn iddynt;
  - lle bo hynny'n rhesymol ymarferol, y cynigir lle i bob Aelod nad yw'n perthyn i grŵp gwleidyddol ar o leiaf un pwyllgor; a
  - lle bo hynny'n rhesymol ymarferol, y bydd cyfanswm y lleoedd a neilltuir ar bwyllgorau i Aelodau sy'n perthyn i bob grŵp gwleidyddol o leiaf gynifer â nifer yr Aelodau sy'n perthyn i'r grŵp gwleidyddol hwnnw.
- 54.** Yn ymarferol, y grwpiau gwleidyddol sy'n rhoi gwybod i'r Pwyllgor Busnes pa Aelodau a fydd yn eu cynrychioli ar bob pwyllgor y mae ganddynt le arno.
- 55.** Pan ddaw lle'n wag ar bwyllgor, rhaid i'r Pwyllgor Busnes ystyried pa effaith y gallai hyn ei chael ar aelodau'r pwyllgor hwnnw, ac ar aelodau unrhyw bwyllgor arall. Yn sgil hynny, rhaid iddo ystyried a oes angen cyflwyno cynnig sy'n argymhell newid aelodau unrhyw un o bwyllgorau'r Senedd.

Craffu ar Filiau'r Senedd

Amserlennu

- 56.** Yn unol â Rheol Sefydlog 26.7, y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am gyhoeddi amserlen ar gyfer ystyried Bil, ac eithrio unrhyw gam a gymerir yn y Cyfarfod Llawn (h.y. dadl Cyfnod 1 am egwyddorion cyffredinol y Bil neu drafodion Cyfnod 3 am welliannau iddo). Penderfynir ar ddyddiadau'r Cyfarfod Llawn fel rhan o ystyriaeth arferol y Pwyllgor o drefniadaeth busnes llawn, gyda'r Pwyllgor yn penderfynu ar amserlennu Biliau anllywodraethol, a'r Llywodraeth yn trefnu ei rhai ei hun.
- 57.** Yn ymarferol, ar ôl cyflwyno Bil, neu'n fuan cyn hynny, bydd yr Aelod sy'n gyfrifol yn ysgrifennu at y Pwyllgor Busnes i gynnig amserlen ar gyfnodau pwyllgor:
- Cyfnod 1: y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno adroddiad ar egwyddorion cyffredinol y Bil gan bwyllgor;
  - Cyfnod 2: y dyddiad cau dros dro i bwyllgor orffen ei ystyriaeth fanwl o unrhyw welliannau a gyflwynwyd i'r Bil (yn amodol ar y Senedd yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil yng Nghyfnod 1).
- 58.** Cyn cytuno ar yr amserlen, bydd y Pwyllgor Busnes yn ymgynghori â'r pwyllgor cyfrifol arfaethedig ynghylch yr amserlen. Caiff y Pwyllgor Busnes newid yr amserlen wedyn, fel y mae'n ystyried yn briodol, ond rhaid iddo roi rhesymau am newidiadau o'r fath. Rhaid cyhoeddi'r amserlen, a newidiadau dilynol iddi, ar **wefan y Senedd**.

Cyfnod 1 - ystyried egwyddorion cyffredinol y Bil

- 59.** Yn unol â Rheol Sefydlog 26.9, ar ôl i Fil gael ei gyflwyno, caiff y Pwyllgor Busnes benderfynu peidio â chyfeirio'r egwyddorion cyffredinol at 'bwyllgor cyfrifol' i'w

hystyried. Os bydd y Pwyllgor Busnes yn penderfynu peidio â chyfeirio'r egwyddorion cyffredinol at 'bwyllgor cyfrifol' i'w hystyried, (neu ar ôl y terfyn amser iddo gyflwyno adroddiad), caiff yr Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno cynnig bod y Senedd yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil.

Cyfnod 2 – ystyried y Bil yn fanwl mewn cyfarfod pwyllgor

- 60.** Os bydd y Senedd wedi cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfeirio'r Bil yn ôl at y 'pwyllgor cyfrifol' ar gyfer trafodion Cyfnod 2 a chytuno ar derfyn amser ar gyfer gorffen y broses. Dyma'r camau arferol.
- 61.** Fodd bynnag, os cytunodd y Pwyllgor Busnes yng Nghyfnod 1 i beidio â chyfeirio'r egwyddorion cyffredinol at 'bwyllgor cyfrifol' i'w hystyried, rhaid iddo gyfeirio'r Bil at 'bwyllgor cyfrifol' ar gyfer trafodion Cyfnod 2.
- 62.** Fel arall, caiff y Pwyllgor Busnes, drwy gynnig yn y Cyfarfod Llawn, gynnig y dylai trafodion Cyfnod 2 gael eu hystyried gan un o bwylgorau'r Senedd cyfan, i'w gadeirio gan y Llywydd.

Cyfnod 3 – ystyriaeth fanwl o'r Bil yn y Cyfarfod Llawn

- 63.** Yn ystod trafodion Cyfarfod Llawn Cyfnod 3, yng nghyswllt Biliau a gyflwynir gan Aelodau nad ydynt yn Aelodau'r llywodraeth, caiff y Pwyllgor Busnes:
  - gyflwyno cynnig nad yw gwelliannau'n cael eu gwaredu yn y drefn y mae'r darpariaethau y maent yn perthyn iddynt yn ymddangos yn y Bil;
  - ar gynnig heb rybudd, ofyn i'r Senedd gytuno ar un terfyn amser neu fwy ar gyfer dadleuon ar y gwelliannau.
- 64.** Ar ôl cwblhau trafodion Cyfnod 3, rhaid i'r Pwyllgor Busnes (mewn perthynas â Biliau nad ydynt yn rhai'r llywodraeth) benderfynu pryd yr ystyrir y cynnig y dylid derbyn y Bil mewn Cyfarfod Llawn. Yn ôl y Rheolau Sefydlog, rhaid gwneud hyn fel rheol o leiaf bum diwrnod ar ôl cwblhau Cyfnod 3, er y gellir ei gynnig heb rybudd yn syth ar ôl Cyfnod 3 gyda chydysniad y Llywydd.
- 65.** Ceir rhagor o wybodaeth am y broses deddfwriaethol ar y **tudalennau deddfwriaeth** ar wefan y Senedd.

Cydsyniad mewn perthynas â Biliau Senedd y Deyrnas Unedig

- 66.** Pan fydd Senedd y DU yn dymuno deddfu ar bwnc sydd wedi'i ddatganoli i'r Senedd, yn ôl y confensiwn, mae'n ofynnol iddi gael cydsyniad y Senedd cyn derbyn y deddfwriaeth dan sylw. Rhoddir cydsyniad o'r fath drwy gytuno ar Gynnig Cydsyniad Deddfwriaethol. Yn ôl Rheol Sefydlog 29, rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol i roi gwybodaeth am Fil perthnasol Senedd y DU ac i hwyluso'r Senedd i ystyried y cynnig cydsyniad deddfwriaethol.
- 67.** Yn unol â Rheol Sefydlog 29.4, caiff y Pwyllgor Busnes gyfeirio unrhyw femorandwm cydsyniad deddfwriaethol at bwylgor neu bwylgorau i'w ystyried cyn i'r Senedd ei drafod.

68. Os caiff memorandwm cydsyniad deddfwriaethol ei gyfeirio at bwylgor neu at bwylgorau i'w ystyried, rhaid i'r Pwyllgor Busnes bennu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor, neu i'r pwyllgorau, ei ystyried a chyflwyno adroddiad yn ei gylch.

Amserlen ar gyfer ystyried y Gyllideb Flynyddol

69. Mae'n ofynnol i'r Senedd ystyried Cynnig y Gyllideb Flynyddol bob blwyddyn, fel arfer ar ddiwedd tymor yr hydref. Mae'r broses yn cynnwys cynnig i gytuno ar gyllidebau terfynol y Llywodraeth a'r Comisiwn, ac amcangyfrifon Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Mae'r Pwyllgor Busnes yn gyfrifol am gyhoeddi'r amserlen ar gyfer ystyried cyllideb ddrafft y Llywodraeth a'r dyddiad pan gaiff Cynnig y Gyllideb Flynyddol ei gyflwyno.

Cyllideb y Llywodraeth

70. Fel arfer, cyhoeddir yr amserlen ar gyfer ystyried cyllideb ddrafft y Llywodraeth gan y Pwyllgor Busnes cyn toriad yr haf, drwy ymgynghori â'r Llywodraeth a'r pwyllgor sy'n gyfrifol am gyflawni'r swyddogaeth craffu ariannol. Bydd hyn yn rhoi digon o rybudd i'r pwyllgorau gynllunio'u proses graffu o fewn yr amser sydd wedi'i neilltuo.

71. Yn unol â Rheolau Sefydlog 20.2 a 20.4, mae'r amserlen yn cynnwys:

- erbyn pa ddyddiad y bydd un o Weinidogion Cymru yn cyhoeddi cynigion amlinellol a manwl ar gyfer cyllideb ddrafft y Llywodraeth, yn unol â'r hysbysiad a roddwyd i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth; ac
- erbyn pa derfyn amser y mae'n rhaid i'r pwyllgor cyfrifol gyflwyno adroddiad i'r Senedd ar y cynigion amlinellol ar gyfer y Llywodraeth. Mae'r Pwyllgor Busnes yn pennu'r terfyn amser hwn ond, fel arfer, rhaid rhoi o leiaf 8 wythnos i'r Pwyllgor Cyllid gyflwyno adroddiad ar y cynigion cyllideb amlinellol a rhaid rhoi o leiaf 5 wythnos bob amser i gyflwyno adroddiad, a rhaid rhoi o leiaf 5 wythnos i'r pwyllgorau eraill ystyried cynigion manwl y gyllideb;
- erbyn pa ddyddiad y bydd un o Weinidogion Cymru yn cyflwyno cynnig y gyllideb flynyddol, yn unol â'r hysbysiad a roddwyd i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth.

72. Yn unol â Rheol Sefydlog 20.6, ar gais y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth, caiff y Pwyllgor Busnes wedyn newid yr amserlen a gyhoeddwyd. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyhoeddi'r amserlen ddiwygiedig.

Cyllideb y Comisiwn

73. Yn unol â Rheol Sefydlog 20.20, os bydd adolygiad o wariant Llywodraeth y Deyrnas Unedig neu Lywodraeth Cymru, caiff y Pwyllgor Busnes gytuno ar gais gan y Comisiwn i bennu dyddiadau gwahanol ar gyfer gosod cyllideb ddrafft y Comisiwn.

74. Os bydd y Pwyllgor Busnes yn cytuno i newid, rhaid iddo hysbysu'r Senedd drwy osod adroddiad.

Arferion a gweithdrefnau cyffredinol

75. Mae gan y Pwyllgor Busnes rôl weithdrefnol bwysig hefyd, ac mae'r Rheolau Sefydlog yn cynnig modd i'r Pwyllgor gyflwyno argymhellion am arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.
76. Mae Rheol Sefydlog 33 yn caniatáu i'r Pwyllgor Busnes argymhell newidiadau i'r Rheolau Sefydlog, fel y'u rhestrir isod. Mae'r Pwyllgor hefyd yn gyfrifol am ystyried materion gweithdrefnol eraill sy'n codi o ganlyniad i ystyried newid y Rheolau Sefydlog.
77. Ar ben hynny, caiff y Llywydd, drwy ymgynghori â'r Pwyllgor Busnes, gyhoeddi canllawiau ysgrifenedig i'r Aelodau ar gynnal trafodion y Senedd mewn ffordd briodol (Rheol Sefydlog 6.17). Cyhoeddwyd y '**Canllawiau**' hynny ar 4 Mehefin 2019.

Ail-wneud a diwygio'r Rheolau Sefydlog

78. Yn unol â Rheol Sefydlog 33.2, dim ond y Pwyllgor Busnes sy'n cael cyflwyno cynnig i ail-wneud neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog.
79. Fodd bynnag, yn unol â Rheol Sefydlog 33.1, os bydd o leiaf chwe Aelod yn cynnig i'r Pwyllgor Busnes y dylid ail-wneud neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog, rhaid i'r Pwyllgor Busnes ystyried y cynnig a chyflwyno adroddiad ar y cynnig o fewn amser rhesymol.

Swyddogaethau achlysurol eraill y Pwyllgor Busnes

Comisiwn y Senedd

80. Mae'r Pwyllgor Busnes yn gyfrifol am gyflwyno cynigion sy'n gysylltiedig ag aelodaeth Comisiwn y Senedd. Cyn gynted ag y bo modd ar ôl etholiad cyffredinol y Senedd, a 10 diwrnod fan bellaf ar ôl penodi aelodau'r Pwyllgor Busnes, rhaid i'r Senedd ystyried cynnig gan y Pwyllgor Busnes sy'n cynnig enwau'r pedwar Aelod sydd i'w penodi'n aelodau o Comisiwn y Senedd, yn unol â Rheol Sefydlog 7.1.
81. Cyfrifoldeb y pedair plaid wleidyddol fwyaf yw hysbysu'r Pwyllgor am enw'r Aelod sydd i'w gynnwys yn y cynnig, ond, os oes llai na phedwar grŵp gwleidyddol, mater i'r Pwyllgor Busnes fydd enwi unrhyw Aelod(au) ychwanegol.
82. Os bydd Aelod yn cyflwyno cynnig i roi cyfarwyddyd arbennig i'r Comisiwn o dan Reol Sefydlog 7.11, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno adroddiad ynghylch a ddylid neilltuo amser i drafod cynnig o'r fath.

Gweithdrefn arbennig y Senedd

83. Os bydd y Llywydd yn dweud wrth y Senedd fod yn rhaid ystyried deiseb yng nghyswllt is-ddeddfwriaeth o dan weithdrefn arbennig y Senedd, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfeirio deiseb (a gwrth-ddeiseb) o'r fath at bwyllgor i'w hystyried a chyflwyno adroddiad yn ei chylch yn unol â Rheol Sefydlog 28.22.